
Pamięć Świata. Pamięć Narodu. Program „Pamięć Świata” UNESCO i udział w nim Archiwum Narodowego w Krakowie

W dniu 9 czerwca archiwa państwowe obchodzą Międzynarodowy Dzień Archiwów, święto celebrowane corocznie, ustanowione podczas 16. Międzynarodowego Kongresu Archiwów w Kuala Lumpur, na pamiątkę utworzenia Międzynarodowej Rady Archiwów (ICA) w 1948 r., działającej pod auspicjami UNESCO. W tym roku w dniach 9-10 czerwca, głównym punktem obchodów święta w archiwach państwowych będzie prezentacja 4. edycji Listy Krajowej Programu „Pamięć Świata” UNESCO.

Archiwum Narodowe w Krakowie przygotowało prezentację online zatytułowaną „Pamięć Świata. Pamięć Narodu. Program „Pamięć Świata” UNESCO i udział w nim Archiwum Narodowego w Krakowie”. Przybliżyła ona założenia istniejącego od 1992 r. programu „Pamięć Świata” UNESCO a także funkcjonującej od 2014 r. listy krajowej tego Programu. Krakowskie Archiwum ma swój udział w tworzeniu list krajowych, poprzez swoje dwa wpisy, w dwóch edycjach.

Inauguracja Listy Krajowej Programu „Pamięć Świata” UNESCO miała miejsce w październiku 2014 roku. Na jej pierwszej, prestiżowej liście znalazło się dziesięć najważniejszych dla historii i kultury państwa i narodu pomników, jak Ustawa Rządowa z 3 Maja 1791, czy autograf Pana Tadeusza Adama Mickiewicza. Wśród nich swoje miejsce znalazł Dokument lokacyjny miasta Krakowa z 5 czerwca 1257, przechowywany w Archiwum Narodowym w Krakowie. To jeden z najcenniejszych i najstarszych dokumentów z zasobu.

Bolesław, książę krakowski i sandomierski, lokuje Kraków na prawie magdeburskim, Kopernia, 5 czerwca 1257 r. Dokument lokacyjny miasta Krakowa z 5 czerwca 1257 r. stworzył podwaliny pod rozwój samorządu miejskiego (ANK, Zbiór dokumentów pergaminowych, sygn. 29/657/2)

W związku z obchodami 100. rocznicy odzyskania niepodległości, trzecia edycja Polskiej Listy Krajowej Programu UNESCO „Pamięć Świata”, mająca miejsce w 2018 r., została poświęcona zachowanym w instytucjach w kraju i zagranicą, świadectwom dążeń niepodległościowych Polaków oraz odradzającego się państwa polskiego po 123 latach niewoli. Wśród 21 obiektów, wpisem wyróżniono archiwum Naczelnego Komitetu Narodowego, zespół akt przechowywany w Archiwum Narodowym w Krakowie. Dokumenty te są podstawowym źródłem do badań nad okresem 1914–1918, dokumentującym wysiłki narodu polskiego w tworzeniu własnego państwa w okresie I wojny światowej. Tym cenniejszym, że po zniszczeniach II wojny światowej materiały archiwalne tam się znajdujące niejednokrotnie zastępują źródła dziś już bezpowrotnie stracone dla nauki.

Powołany w 1914 r. w Krakowie Naczelny Komitet Narodowy (NKN), stanowił polityczną reprezentację mającą utworzyć z polskich sił narodowych Legiony Polskie, działające u boku armii austriackiej.

Obiekty wyróżnione w tym roku wpisem na Listę Krajową Programu UNESCO w ramach 4. edycji, są stopniowo ujawniane i opisywane na stronie internetowej <https://pamiecpolski.archiwa.gov.pl/> oraz na profilu Archiwa Państwowe w serwisie Facebook. Pełna lista uhonorowanych skarbów dziedzictwa zostanie ujawniona 9 czerwca br. i choć nie będzie pośród nich dokumentu z zasobu Archiwum Narodowego w Krakowie, jednak krakowskie Archiwum ma już propozycję wpisu unikatowego dokumentu w ramach kolejnej edycji Projektu.

Zapraszamy do obejrzenia prezentacji ["Pamięć Świata. Pamięć Narodu. Program „Pamięć Świata” UNESCO i udział w nim Archiwum Narodowego w Krakowie"](#)

Król Kazimierz Jagiellończyk zatwierdza dawne prawa, część zmienia i nadaje nowe mieszkańcom całego Królestwa Polskiego, koło Radzyna, 11 grudnia 1454 r. (ANK, Zbiór dokumentów pergaminowych, sygn. 29/657/250)